

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1990-1991**

9 JUILLET 1991

Projet de loi modifiant les règles du Code judiciaire relatives à la formation et au recrutement des magistrats

**RAPPORT
FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. ERDMAN**

Le présent projet de loi a été adopté par le Sénat le 28 mars 1991 et transmis à la Chambre des Représentants.

La Commission de la Chambre, à son tour, a consacré plusieurs réunions à l'examen du texte transmis et l'a amendé sur plusieurs points.

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs: MM. Lallemand, président; Arts, Cerexhe, Cooreman, Crucke, Mme Delruelle-Ghobert, MM. de Seny, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Minet, Pataer, Stroobant, Mme Truffaut, MM. Van Hooland, Van Rompaey, Verhaegen et Erdman, rapporteur.

2. Membres suppléants: MM. Aerts, Borin, Mme Cahay-André, MM. Deghilage, Garcia, Gijs, Hatry, Seeuws et Van Nevel.

R. A 15051*Voir :***Documents du Sénat :****974 (1989-1990) :**

N° 1 : Projet de loi.

N° 2 : Rapport.

N° 3 : Projet de loi amendé par la Chambre des Représentants.

BELGISCHE SENAAAT**ZITTING 1990-1991**

9 JULI 1991

Ontwerp van wet tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en de werving van magistraten

**VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER ERDMAN**

Op 28 maart 1991 werd het voorgelegd ontwerp van wet door de Senaat aangenomen en overgezonden naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

De Commissie van de Kamer wijdde op haar beurt meerdere vergaderingen aan het onderzoek van de overgezonden tekst, die op enkele punten werd geamendeerd.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Lallemand, voorzitter; Arts, Cerexhe, Cooreman, Crucke, mevr. Delruelle-Ghobert, de heren de Seny, Henrion, mevr. Herman-Michielsens, de heren Minet, Pataer, Stroobant, mevr. Truffaut, de heren Van Hooland, Van Rompaey, Verhaegen en Erdman, rapporteur.

2. Plaatsvervangers : de heren Aerts, Borin, mevr. Cahay-André, de heren Deghilage, Garcia, Gijs, Hatry, Seeuws en Van Nevel.

R. A 15051*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :****974 (1989-1990) :**

Nr. 1 : Ontwerp van wet.

Nr. 2 : Verslag.

Nr. 3 : Ontwerp geamendeerd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

La Commission de la Justice du Sénat a soumis le projet à un second examen et ses membres ont été unanimes pour limiter la discussion aux articles amendés par la Chambre des Représentants.

Article 1er — Article 79 du Code judiciaire

Le texte de l'article 79 du Code judiciaire adopté par le Sénat comportait un quatrième alinéa, libellé comme suit :

« Lorsque le juge au tribunal de la jeunesse a exercé ses fonctions pendant huit années successives, le renouvellement du terme emporte désignation à titre définitif. »

La Commission de la Justice de la Chambre a décidé de supprimer cette disposition. Le rapport de la Chambre donne, à ce propos, les explications suivantes :

« Au cours d'une réunion ultérieure, la Commission a reçu une lettre émanant du président de la Fédération nationale des magistrats de la jeunesse, qui écrit :

« ... Lors de la séance d'audition du 16 mai 1991, j'ai eu l'occasion d'attirer l'attention de votre Commission sur une contradiction figurant dans le texte proposé pour l'article 79 (article 1er du projet) :

— où l'alinéa 2 prévoit que le juge au tribunal de la jeunesse est désigné pour un terme d'un an, renouvelable une première fois pour une durée de deux ans et ensuite chaque fois pour une durée de cinq ans;

— tandis que l'alinéa 4 prévoit que lorsque le juge au tribunal de la jeunesse a exercé ces fonctions pendant huit années successives, le renouvellement du terme emporte désignation à titre définitif.

Le Bureau de la Fédération nationale des magistrats de la jeunesse me charge de vous faire savoir que la majorité de ses membres estime préférable le système de la désignation quinquennale, et propose dès lors la suppression de l'alinéa 4 précité. »

A la suite de cette lettre, le ministre et la Commission décident de modifier leur point de vue au sujet de la désignation à titre définitif des juges au tribunal de la jeunesse. »

La Commission se range à ce nouveau point de vue.

Article 2 — Article 80 du Code judiciaire

Dans la phrase liminaire du texte français de cet article, le mot « texte » a été remplacé par le mot « alinéa ».

De Senaatscommissie voor de Justitie heeft aan het ontwerp een tweede onderzoek gewijd. De leden waren het erover eens om de bespreking te beperken tot de door de Kamer van Volksvertegenwoordigers geamendeerde artikelen.

Artikel 1 — Artikel 79 van het Gerechtelijk Wetboek

In de door de Senaat aangenomen tekst van artikel 79 van het Gerechtelijk Wetboek kwam een vierde lid voor dat luidde als volgt :

« Heeft de rechter in de jeugdrechtbank gedurende acht opeenvolgende jaren dit ambt uitgeoefend, dan houdt de regeling van de termijn vast aanwijzing in. »

De Commissie voor de Justitie van de Kamer heeft deze bepaling weggelaten. Hieromtrent geeft het Kamerverslag de volgende toelichting :

« Tijdens een volgende vergadering wordt aan de Commissie een brief voorgelegd uitgaande van de Voorzitter van de Nationale Federatie van de jeugdmagistraten die het volgende schrijft :

« ... Tijdens de hoorzitting van 16 mei 1991 had ik de gelegenheid de aandacht van uw Commissie te vestigen op een tegenstrijdigheid in de voorgestelde tekst van artikel 79 (artikel 1 van het ontwerp) :

— waar alinea 2 voorziet dat de rechter in de jeugdrechtbank wordt aangewezen voor een termijn van één jaar, die een eerste maal voor twee jaar en vervolgens telkens voor vijf jaar kan worden verlengd;

— terwijl alinea 4 voorziet dat, wanneer de rechter in de jeugdrechtbank gedurende acht opeenvolgende jaren dit ambt heeft uitgeoefend, de verlenging van de termijn dan vaste aanwijzing inhoudt.

Het Bureau van de Nationale Federatie der Jeugdmagistraten geeft mij opdracht u mede te delen dat de meerderheid van zijn leden de mening is toegedaan dat het systeem van de vijfjaarlijkse aanwijzing de voorkeur verdient, zodat de opheffing van hierboven vermeld alinea 4 voorgesteld wordt. »

Ingevolge deze brief besluiten de Minister en de Commissie hun standpunt met betrekking tot de vaste aanwijzing van de jeugdrechter te wijzigen. »

De leden treden deze nieuwe zienswijze bij.

Artikel 2 — Artikel 80 van het Gerechtelijk Wetboek

In de aanhef van dit artikel werd in de Franse tekst het woord « texte » vervangen door het woord « alinéa ».

Article 3 — Article 187 du Code judiciaire

A cet article, on a tout d'abord adapté les références, la Chambre des Représentants ayant préféré insérer les dispositions relatives au collège de recrutement des magistrats, aux comités d'avis et au stage judiciaire sous les articles 259*bis*, 259*ter* et 259*quater* du Code judiciaire, au lieu des articles 427*bis*, 427*ter* et 427*quater*, comme proposé dans le projet de loi.

Pour éviter de se répéter, le rapporteur signale dès à présent qu'une adaptation identique a été apportée à plusieurs articles.

Une autre modification est toutefois plus fondamentale, à savoir que la condition d'âge pour pouvoir être nommé juge de paix, juge au tribunal de police ou juge de complément est fixée à 35 ans au lieu de 40 ans. Il n'est pas dérogé aux conditions d'expériences professionnelles retenues par le Sénat.

D'aucuns avaient même proposé, à la Chambre, de ramener la limite d'âge à 30 ans, mais on a finalement opté pour 35 ans.

Une troisième modification concerne l'avantage donné aux candidats bilingues. L'expérience préalable requise est réduite d'une année, dans toutes les hypothèses.

Une modification identique a été apportée à l'article 5 (article 189, § 4, du Code judiciaire), à l'article 7 (article 191, § 4, du Code judiciaire) et à l'article 10 (article 194, § 4, du Code judiciaire).

Article 5 — Article 189 du Code judiciaire

Répondant à une demande formulée par les associations de magistrats et sur la base d'un amendement parlementaire, la condition d'expérience professionnelle en qualité de juge ou de substitut a été fixée à sept années (au lieu de dix) pour les magistrats postulant une fonction de conseiller ou dans un parquet général.

Un amendement a été introduit pour retenir la même ancienneté (sept années au lieu de dix) pour le magistrat qui veut devenir président ou vice-président.

Il y a donc harmonisation de la durée d'expérience professionnelle requise.

Article 7 — Article 191 du Code judiciaire

Les modifications apportées à ce texte sont les mêmes que celles mentionnées déjà à l'article 3 (article 187 du Code judiciaire).

Artikel 3 — Artikel 187 van het Gerechtelijk Wetboek

In dit artikel werden vooreerst de verwijzingen aangepast ingevolge de beslissing dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers er de voorkeur aan heeft gegeven de bepalingen betreffende het wervingscollege der magistraten, de adviescomités en gerechtelijke stage op te nemen in het Gerechtelijk Wetboek onder de artikelen 259*bis*, 259*ter* en 259*quater*, in plaats van onder de artikelen 427*bis*, 427*ter* en 427*quater*, zoals het ontwerp van wet voorstelde.

Teneinde herhaling te voorkomen, vestigt de rapporteur er van meetaf aan de aandacht op dat eenzelfde aanpassing is geschied in meerdere artikelen.

Een volgende wijziging is evenwel fundamenteel, namelijk dat de leeftijdsvoorwaarde om te kunnen worden benoemd als vrederechter, rechter van de politierechtbank of toegevoegd rechter vastgesteld is op 35 jaar in plaats van 40 jaar. Er wordt niet afgeweken van de voorwaarden inzake beroepservaring die door de Senaat werden gehanteerd.

Sommigen in de Kamer hadden zelfs voorgesteld de leeftijdsgrens op 30 jaar te brengen, maar uiteindelijk werd geopteerd voor 35 jaar.

Een derde wijziging heeft betrekking op de voorkeur gegeven aan tweetalige kandidaten. De voorafgaande ervaring die wordt vereist, wordt verminderd met een jaar, in alle gevallen.

Een gelijkaardige wijziging werd aangebracht in artikel 5 (artikel 189, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek), artikel 7 (artikel 191, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek) en artikel 10 (artikel 194, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek).

Artikel 5 — Artikel 189 van het Gerechtelijk Wetboek

Ingaande op een verzoek van de verenigingen van magistraten en op basis van een amendement van parlementsleden werd de voorwaarde van beroepservaring als rechter of substituut vastgesteld op zeven jaar (in plaats van tien jaar) voor de magistraten die kandidaat zijn voor het ambt van raadsheer of voor een ambt in een parket-generaal.

Er werd een amendement ingediend om dezelfde anciënniteit (zeven jaar in plaats van tien) te eisen voor de magistraat die voorzitter of ondervoorzitter wil worden.

Er is dus een gelijkshakeling in de duur van de vereiste beroepservaring.

Artikel 7 — Artikel 191 van het Gerechtelijk Wetboek

De wijzigingen die aan de tekst van dit artikel zijn aangebracht, zijn dezelfde als deze die reeds bij artikel 3 (artikel 187 van het Gerechtelijk Wetboek) werden vermeld.

Article 10 — Article 194 du Code judiciaire

Une modification a été apportée au deuxième alinéa du § 2: la durée des fonctions de référendaire à la Cour d'arbitrage doit être retenue comme celle au Conseil d'Etat.

Une modification a également été apportée au § 4: les titulaires d'une licence en droit social et les titulaires d'un diplôme en droit fiscal bénéficieront d'une même réduction de l'expérience professionnelle requise. Dans les deux cas: sept années au lieu de neuf années.

Article 11 — Article 195 du Code judiciaire

Tout en conservant les critères retenus par le Sénat pour la désignation des magistrats appelés à siéger seuls, les textes de ces deux articles ont été revus pour bien préciser que:

1° le principe requis est une expérience professionnelle préalable de juge de trois années au moins;

2° à défaut de disponibilité de candidat répondant à la condition prévue sous le 1°, on pourra désigner un juge ayant une expérience d'une année au moins.

La même règle vaut pour l'article 16 du projet (articles 195 et 210bis).

Un membre attire l'attention sur le contenu de la deuxième phrase du texte. Il est prévu que le premier président de la cour d'appel désigne pour chaque tribunal les juges effectifs appelés à siéger seuls et qui sont choisis parmi ceux qui ont exercé, pendant une période minimale de trois ans, les fonctions de juge ou de magistrat du ministère public et, à défaut, parmi ceux qui ont exercé effectivement ces fonctions pendant une période minimale d'un an.

L'intervenant aimerait avoir des précisions au sujet des mots «à défaut». Ces mots visent-ils le cas où il n'y a pas de juge disponible et où, alors seulement, on peut désigner un magistrat qui a exercé des fonctions pendant au moins un an, ou bien ces mots visent-ils également le cas où il n'y a pas de candidat, ou encore celui où l'on n'est pas d'accord pour désigner ce juge pour siéger seul?

Le ministre répond que les mots «à défaut» ne visent que le cas où il n'y a pas de juge disponible. Cette disposition vise effectivement seulement cette situation exceptionnelle.

Artikel 10 — Artikel 194 van het Gerechtelijk Wetboek

Een wijziging werd aangebracht aan § 2, tweede lid: de duur van het ambt van referendaris bij het Arbitragehof moet dezelfde zijn als die bij de Raad van State.

Vervolgens werd een wijziging aangebracht aan § 4: de houders van een licentie in sociaal recht en de houders van een diploma in fiscaal recht genieten dezelfde vermindering van de vereiste beroepservaring. In de twee gevallen: zeven jaar in plaats van negen jaar.

Artikel 11 — Artikel 195 van het Gerechtelijk Wetboek

De criteria gekozen door de Senaat voor het aanwijzen van magistraten die alleen recht spreken worden behouden, maar de teksten van die twee artikelen werden herzien om goed te verduidelijken dat:

1° in beginsel een voorafgaande beroepservaring als rechter van ten minste drie jaar wordt geëist;

2° als er geen kandidaat beschikbaar is die aan de onder het 1° vermelde voorwaarden voldoet, men een rechter kan aanwijzen die een ervaring heeft van ten minste 1 jaar.

Dezelfde regel geldt voor artikel 16 van het ontwerp (de artikelen 195 en 210bis).

Een lid vestigt de aandacht op het bepaalde in het tweede zinsdeel van de tekst. Daarin wordt bepaald dat de eerste voorzitter van het hof van beroep voor iedere rechtbank de werkende rechters aanduidt die als enige rechter zitting zullen houden en die verkozen worden uit degenen die ten minste drie jaar het ambt van rechter of van magistraat van het openbaar ministerie hebben uitgeoefend; bij gebreke daarvan worden zij verkozen uit degenen die deze ambten gedurende ten minste één jaar werkelijk hebben uitgeoefend.

Het lid wenst nadere toelichting met betrekking tot de woorden «bij gebreke daarvan». Slaan deze woorden op het geval dat er geen rechters beschikbaar zijn en dat slechts in dat geval een magistraat mag worden aangeduid die gedurende ten minste één jaar een ambt heeft uitgeoefend, of hebben deze woorden ook betrekking op het geval dat er geen kandidaten voorhanden zijn, of nog of men het er niet over eens is om deze rechter als alleen zetelend rechter aan te duiden?

De Minister antwoordt dat de woorden «bij gebreke daarvan» alleen betrekking hebben op het geval dat er geen rechter beschikbaar is. Deze bepaling beoogt inderdaad enkel deze uitzonderlijke toestand.

Article 12 — Article 207 du Code judiciaire

Il est rappelé que pour pouvoir être nommé président ou vice-président, conseiller, avocat général ou substitut général, le candidat qui a accompli le stage devra en outre avoir pendant au moins sept années exercé des fonctions de magistrat du ministère public ou de juge.

La même modification concerne l'article 14 (article 209 du Code judiciaire).

Article 13 — Article 103 du Code judiciaire

L'article 13 est une disposition nouvellement insérée. Elle fixe les conditions pour pouvoir être nommé président de la cour militaire. Cette disposition ne figurait effectivement pas dans le texte adopté par le Sénat.

Article 14 — Article 208 du Code judiciaire

A cet article, on a voulu préciser la notion de « fonctions judiciaires » et c'est la raison pour laquelle ces mots ont été remplacés par « des fonctions de magistrat du ministère public ou de juge », ce qui traduit du reste mieux l'intention initiale.

Article 15 — Article 209 du Code judiciaire

La modification apportée à cet article est identique à celle de l'article 12. Il s'agit de ramener la durée de dix à sept années d'exercice des fonctions de magistrat du ministère public ou de juge.

Comme cette modification ne permettait plus de maintenir la rédaction initiale, le texte a été réécrit.

Article 16 — Article 210bis du Code judiciaire

Cet article a fait l'objet d'une adaptation qui correspond *mutatis mutandis* au texte modifié de l'article 11 (article 195 du Code judiciaire).

Article 17 — Article 254 du Code judiciaire

Cette modification est liée à celle de l'article 11 — article 189 du Code judiciaire.

Artikel 12 — Artikel 207 van het Gerechtelijk Wetboek

Er wordt aan herinnerd dat er om te kunnen worden benoemd als voorzitter, ondervoorzitter, raadsheer, advocaat-generaal of substituu-generaal, de kandidaat die de stage heeft gedaan bovendien ten minste gedurende zeven jaar het ambt van magistraat van het openbaar ministerie of van rechter moet hebben uitgeoefend.

Dezelfde wijziging heeft betrekking op artikel 14 (artikel 209 van het Gerechtelijk Wetboek).

Artikel 13 — Artikel 103 van het Gerechtelijk Wetboek

Artikel 13 betreft een nieuwe bepaling die wordt ingevoegd. Deze heeft betrekking op de voorwaarden om benoemd te worden tot voorzitter in het militair gerechtshof. Deze bepaling kwam inderdaad niet voor in de door de Senaat aangenomen tekst.

Artikel 14 — Artikel 208 van het Gerechtelijk Wetboek

In dit artikel wenste men het begrip « rechterlijk ambt » nader te preciseren en daarom werden deze woorden vervangen door « het ambt van magistraat van het openbaar ministerie of van rechter », hetgeen trouwens beter de oorspronkelijke bedoeling weergeeft.

Artikel 15 — Artikel 209 van het Gerechtelijk Wetboek

De wijziging in dit artikel is dezelfde als deze die in artikel 12 werd aangebracht. Het betreft namelijk de duur van tien jaar te herleiden tot de duur van zeven jaar ambtsuitoefening van magistraat van het openbaar ministerie of van rechter.

Vermits het ingevolge deze wijziging niet meer mogelijk was de redactie als dusdanig te behouden, werd de tekst dan ook herschreven.

Artikel 16 — Artikel 210bis van het Gerechtelijk Wetboek

In dit artikel werd een aanpassing doorgevoerd die *mutatis mutandis* overeenstemt met de gewijzigde tekst van artikel 11 (artikel 195 van het Gerechtelijk Wetboek).

Artikel 17 — Artikel 254 van het Gerechtelijk Wetboek

Deze wijziging houdt verband met de wijziging van artikel 11 — artikel 189 van het Gerechtelijk Wetboek.

Comme le terme est fixé à sept ans à l'article 189 du Code judiciaire, et que l'on souhaite maintenir ce terme à dix ans pour la Cour de cassation, une modification de ladite disposition s'impose.

Article 19 — Article 287 du Code judiciaire

Le texte est modifié en ce sens que les candidatures à une nomination dans l'ordre judiciaire doivent être adressées par lettre recommandée à la poste au ministre de la Justice.

Article 20

L'ordonnancement du texte a été revu. Les articles 427bis, ter et quater deviennent les articles 259bis, ter et quater car ils sont repris dans le livre I du Code judiciaire, en lieu et place du livre II de celui-ci.

Pour mémoire, le livre II du Code judiciaire concerne les fonctions judiciaires.

Article 259bis: Du Collège de recrutement des magistrats

§ 4, a, troisième alinéa. Il y est apporté une modification qui précise que les épreuves orales se déroulent en public.

Article 259ter: Des Comités d'avis

§ 3, 1°. Le texte de ce paragraphe tel qu'il avait été proposé par le Sénat a été modifié. Le comité en question est composé notamment du président de la Cour d'appel ou, le cas échéant, du premier président de la Cour du travail si la nomination a pour objet une fonction dans une juridiction du travail.

Le texte est complété par les mots suivants: « ou du président de la Cour militaire si la nomination a pour objet ... soit une fonction dans une juridiction militaire. »

§ 3, 4°. Dans le même ordre d'idées, une modification est apportée au § 3, 4°, étant entendu qu'il s'agit ici de l'auditeur militaire.

§ 3, 6°. Ce point concerne la procédure d'avis pour l'accès à la magistrature et la promotion dans cet ordre.

Le texte adopté par le Sénat disposait qu'en toute hypothèse, le bâtonnier et trois avocats feraient partie du comité. Cette composition est modifiée, uniquement pour les promotions dans la magistrature, étant entendu que dans ce cas, le bâtonnier et deux avocats seulement siègeront.

Vermits in artikel 189 van het Gerechtelijk Wetboek die termijn is vastgesteld op zeven jaar en men voor het Hof van cassatie deze termijn op tien jaar wenst te behouden, wordt een wijziging van de bedoelde bepaling noodzakelijk.

Artikel 19 — Artikel 287 van het Gerechtelijk Wetboek

De tekst wordt in die zin gewijzigd dat de kandidaturen voor een benoeming in de rechterlijke orde bij een ter post aangetekend schrijven aan de Minister moeten worden gericht.

Artikel 20

De artikelen werden vernummerd. De artikelen 427bis, ter en quater worden de artikelen 259bis, ter en quater want zij worden opgenomen in boek I in plaats van in boek II van het Gerechtelijk Wetboek.

Pro memorie, boek II van het Gerechtelijk Wetboek heeft betrekking op de gerechtelijke ambten.

Artikel 259bis: Wervingscollege der magistraten

§ 4, a, derde lid. Hier wordt een wijziging aangebracht in die zin dat daardoor duidelijk wordt bepaald dat de mondelinge proeven openbaar zullen zijn.

Artikel 259ter: Adviescomités

§ 3, 1°. De tekst van deze paragraaf, zoals die voorgesteld was door de Senaat, werd gewijzigd. Het bedoeld comité is onder meer samengesteld uit de voorzitter van het hof van beroep en in voorkomend geval de eerste voorzitter van het arbeidshof, indien de benoeming betrekking heeft op een ambt in een arbeidsgerecht.

Aan de tekst wordt toegevoegd: « De voorzitter van het militair gerechtshof indien deze benoeming betrekking heeft ... op een ambt in een militair gerecht. »

§ 3, 4°. In dezelfde gedachtengang wordt een wijziging aangebracht aan § 3, 4°, met dien verstande dat het hier gaat om de krijgsauditeur.

§ 3, 6°. Dit punt viseert de procedure van advies voor de toegang tot en de promotie in de magistratuur.

De tekst door de Senaat aangenomen bepaalde dat de stafhouder en drie advocaten in elke hypothese van het comité zouden deel uitmaken. Die samenstelling wordt gewijzigd enkel voor de gevallen van promotie in de magistratuur, met dien verstande dat dan de stafhouder en slechts twee advocaten zullen zetelen.

A propos de ce texte, un membre déclare qu'il regrette vivement qu'il ait été modifié à la suite de réactions provenant de la magistrature, qui avait l'intention de modifier le texte encore plus radicalement, c'est-à-dire en limitant la présence et la collaboration du barreau au sein du comité à cet unique bâtonnier.

On a manifestement perdu de vue que l'objet de cette partie du projet était de fournir au ministre de la Justice un avis le plus diversifié possible et d'y atteindre un consensus aussi parfait que possible sur les candidats, ce qui vaut également dans l'optique des promotions.

En outre, l'intervenant attire l'attention sur le dernier alinéa du 6°, qui prévoit que lors de son installation, le conseil de l'ordre doit désigner en son sein trois avocats effectifs et trois avocats suppléants.

Il faut d'abord remarquer qu'il n'est pas nécessaire de désigner le suppléant nominativement; celui-ci pourrait donc intervenir à la place d'un membre effectif absent, sans qu'un suppléant déterminé intervienne exclusivement en cette qualité pour le même effectif.

Compte tenu notamment de la publicité des avis et de la possibilité de recours auprès du Conseil d'Etat, un problème supplémentaire se pose: lequel des trois avocats ne siégera pas? Sera-ce par exemple celui qui a le plus d'ancienneté? En effet, il importe pour le ministre, lorsqu'il donne suite à l'avis fourni, de pouvoir vérifier si le collège a été composé sur une base légale. Si tel n'est pas le cas, le candidat évincé a la possibilité d'introduire un recours au Conseil d'Etat.

Le ministre répond qu'il faut résoudre ce problème intelligemment.

Le conseil de l'Ordre a désigné trois avocats et, parmi ceux-ci, il devra en désigner deux appelés à siéger au sein du comité d'avis en vue des promotions.

Le ministre ne se prononce pas sur la question de savoir s'il doit s'agir ou non de l'avocat ayant le plus d'ancienneté; il appartient au conseil de l'Ordre de prendre une décision à ce sujet.

Le texte est en tout cas clair en ce sens que le conseil de l'Ordre n'a pas la faculté d'en désigner un plus grand nombre; en d'autres termes, il ne peut pas désigner trois avocats pour le premier cas, et encore deux autres pour le second cas.

Le ministre confirme que les deux avocats désignés pour le comité d'avis en vue des promotions doivent être choisis parmi les trois avocats déjà désignés.

Met betrekking tot deze tekst verklaart een lid dat hij het ten zeerste betreurt dat deze tekst werd gewijzigd, als gevolg van reacties voortkomend uit de magistratuur, die de bedoeling had de tekst nog uitgebreider te wijzigen, namelijk de aanwezigheid en samenwerking van de balie in het comité te beperken tot die enkele stafhouder.

Blijkbaar werd uit het oog verloren dat de bedoeling van het desbetreffend onderdeel van het ontwerp erin bestaat aan de Minister van Justitie een zo ruim mogelijk advies te verstrekken en daarin een zo groot mogelijke consensus te bereiken over de kandidaturen, hetgeen eveneens geldt met het oog op de promoties.

Bovendien vestigt het commissielid de aandacht op het laatste lid van 6°, waarin wordt bepaald dat de raad van de orde bij zijn installatie uit zijn midden drie werkende en drie plaatsvervangende advocaten moet aanduiden.

Vooreerst moet hierbij worden opgemerkt dat het niet noodzakelijk is dat de plaatsvervanger bij naam wordt aangewezen; hij zou dus kunnen optreden in plaats van een afwezig effectief lid, zonder dat een bepaalde plaatsvervanger uitsluitend in deze hoedanigheid optreedt voor hetzelfde effectief lid.

Gelet onder meer op de openbaarheid van de adviezen en de mogelijkheid van verhaal bij de Raad van State, rijst hier een bijkomend probleem namelijk welke van de drie advocaten niet zal zetelen: zal het bijvoorbeeld die zijn met de meeste anciënniteit? Het is inderdaad van belang voor de Minister wanneer hij ingaat op het verstrekte advies, dat hij kan nagaan of het college op een wettelijke basis was samengesteld. Zo dit niet het geval is, heeft de geweigerde kandidaat de mogelijkheid een verhaal in te stellen bij de Raad van State.

De Minister antwoordt dat dit probleem met gezond verstand dient te worden opgelost.

De Raad van de Orde heeft drie advocaten aangeduid en onder deze drie zal hij er twee moeten aanduiden die zullen zetelen in het adviescomité met het oog op de promoties.

De Minister spreekt er zich niet over uit of het al dan niet gaat om de advocaat met de meeste anciënniteit; het komt aan de Raad van de Orde toe hierover een beslissing te nemen.

De tekst is in elk geval in die zin duidelijk dat de Raad van de Orde niet de mogelijkheid heeft een groter aantal aan te wijzen, met andere woorden de Raad van de Orde kan geen drie advocaten aanwijzen voor het eerste geval en bovendien nog twee andere voor het tweede geval.

De Minister bevestigt dat de twee advocaten die worden aangeduid voor het adviescomité met het oog op de promoties, moeten worden genomen uit de drie reeds aangeduide advocaten.

Le président rappelle en outre l'observation qu'il a déjà formulée lors de la première discussion au Sénat, à savoir que pour certains barreaux, il sera difficile de satisfaire aux conditions susvisées, compte tenu de la composition très limitée du conseil de l'Ordre.

En vue de remédier à ce problème — et uniquement dans le cas en question —, il est déclaré que les trois avocats effectifs doivent en tout cas être choisis au sein du conseil de l'Ordre, alors qu'au contraire, les trois suppléants peuvent être désignés parmi des membres, certes du barreau, mais qui ne font pas partie du conseil de l'Ordre. Quoi qu'il en soit, ces avocats doivent faire partie du barreau du même arrondissement judiciaire; l'on ne peut faire appel à des avocats en dehors de cet arrondissement judiciaire.

La règle générale, pour autant que la composition du conseil de l'Ordre le permette, reste la suivante: les avocats, tant effectifs que suppléants, membres du comité d'avis, doivent être désignés parmi les membres du conseil.

Enfin, l'intervenant s'étonne de constater que les magistrats se sont manifestement opposés à la présence d'avocats au sein du comité d'avis, en vue des promotions, mais qu'ils n'ont absolument pas jugé nécessaire d'étendre ce comité à des membres des instances judiciaires dont fait partie le candidat; dorénavant, la magistrature ne sera représentée que par des chefs de corps.

Cette opinion est partagée par d'autres membres.

Article 259quater: Section 3: Du stage judiciaire

Au § 4, deuxième alinéa, les mots « aux fonctionnaires de l'ordre administratif » sont remplacés par les mots « au personnel des ministères ». Cette modification a pour but d'adapter la terminologie à la terminologie officielle, conformément à l'arrêté royal de 1973.

Article 21 — Dispositions transitoires

Deux observations préalables sont formulées:

- 1) dans le texte néerlandais du 1°, le mot « voorzien » doit être remplacé par le mot « bepaald »;
- 2) à deux endroits dans le § 2, il est précisé qu'il s'agit de l'article 259ter (Code judiciaire).

Quant au fond, il est constaté que l'article 21 découle d'un amendement déposé à la Chambre des Représentants et visant à prévenir une discrimination à l'égard des magistrats actuellement nommés.

Bovendien herinnert het lid aan de opmerking die het reeds heeft gemaakt tijdens de eerste bespreking in de Senaat, namelijk dat het voor bepaalde balies moeilijk zal zijn aan de bovenvermelde voorwaarden te voldoen, gelet op de zeer beperkte samenstelling van de Raad van de Orde.

Om dit probleem te verhelpen — en enkel in het bedoelde geval —, wordt verklaard dat de drie werkende advocaten in elk geval dienen genomen te worden uit de Raad van de Orde terwijl integendeel de drie plaatsvervangers kunnen worden aangewezen uit leden, weliswaar van de balie, die geen lid zijn van de Raad van de Orde. In elk geval moeten deze advocaten behoren tot de balie bij hetzelfde gerechtelijk arrondissement; er kan geen beroep worden gedaan op advocaten buiten dit gerechtelijk arrondissement.

De algemene regel, voor zover de samenstelling van de Raad van de Orde dit toelaat, blijft dat zowel de effectieve als de plaatsvervangende advocaten-leden van het adviescomité, uit de Raad moeten worden aangeduid.

Tenslotte spreekt het lid zijn verbazing erover uit dat de magistraten zich blijkbaar hebben verzet tegen de aanwezigheid van advocaten in het adviescomité, met het oog op de bevorderingen, doch dat ze het helemaal niet noodzakelijk hebben geacht dit comité te doen uitbreiden met leden van die gerechtelijke instanties waartoe de kandidaat behoort; nu zal de magistratuur enkel door korpsoversten vertegenwoordigd zijn.

Deze mening wordt door andere leden bijgetreden.

Artikel 259quater: Afdeling 3: Gerechtelijke stage

In § 4, tweede lid, worden de woorden « aan het personeel in overheidsdienst » vervangen door de woorden « aan het personeel der Ministeries ». Deze wijziging heeft de terminologie aangepast aan de officiële terminologie overeenkomstig het desbetreffend koninklijk besluit van 1973.

Artikel 21 — Overgangsbepalingen

Vooreerst worden twee voorafgaande opmerkingen gemaakt:

- 1) in de Nederlandse tekst van 1° dienen de woorden « voorzien » te worden vervangen door « bepaald »;
- 2) in § 2 wordt op twee plaatsen nader gepreciseerd dat het gaat om artikel 259ter (Gerechtelijk Wetboek).

Ten gronde wordt vastgesteld dat artikel 21 voortvloeit uit een amendement dat door een lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd ingediend, ten einde een discriminatie te voorkomen ten aanzien van de thans benoemde magistraten.

Lors de l'examen de l'ensemble des dispositions concernées, un membre souhaite faire une observation. Par suite de l'adoption de la disposition en question, des mesures sont prises, d'une part, à l'égard des stagiaires et, d'autre part, à l'égard des candidats ayant passé l'examen en question; il s'agit en effet de deux voies d'accès différentes à la magistrature. On peut néanmoins imaginer qu'à un moment donné, l'on ne dispose plus d'aucun candidat.

La question se pose de savoir si le ministre a l'intention de s'en tenir à l'avis, d'une manière aussi stricte qu'il l'a laissé entendre précédemment, même si, en l'absence de candidat, quelqu'un se propose soudain de passer l'examen, afin de satisfaire aux conditions légales, alors qu'il n'a pas obtenu d'avis favorable.

Le ministre dit rester sur sa position. De tels cas se produisent d'ailleurs déjà à l'heure actuelle, en dehors du cadre de ce projet, avec comme conséquence que l'emploi reste vacant.

Plusieurs membres insistent pour que, quel que soit l'avis de ce comité, le ministre conserve la responsabilité finale quant à la nomination et ne soit en principe pas tenu de suivre l'avis, ceci pour éviter d'en arriver à une situation où l'avis est systématiquement suivi, supprimant ainsi la responsabilité politique du ministre. Ce serait d'ailleurs contraire à la Constitution.

En outre, il ne faudrait pas trop idéaliser ce comité d'avis, qui peut fort bien devenir un groupe fermé, essayant de favoriser son propre candidat et éliminant par là des candidats éventuellement mieux qualifiés.

*
* *

Votes

Les articles et l'ensemble du projet de loi ont été adoptés à l'unanimité des 18 membres présents.

A la même unanimité, confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le Rapporteur,
F. ERDMAN.

Le Président,
R. LALLEMAND.

Bij het onderzoek van het geheel van de betreffende bepalingen, wenst een lid een opmerking te maken. Het gevolg van de desbetreffende bepaling bestaat erin dat er enerzijds een regeling wordt getroffen ten aanzien van de stagiairs en anderzijds de kandidaten die het bedoeld examen hebben afgelegd; het gaat hier immers om twee verschillende toegangswegen tot de magistratuur. Het zou op een bepaald ogenblik evenwel mogelijk kunnen zijn dat men over geen enkele kandidaat beschikt.

De vraag rijst of de Minister de bedoeling heeft zich op even strikte wijze, zoals hij reeds heeft verklaard, te houden aan het advies, ook wanneer er bij de aanvang geen kandidaat beschikbaar is en er toch iemand plots het examen aflegt, ten einde te voldoen aan de wettelijke voorwaarden en deze geen gunstig advies heeft bekomen.

De Minister bevestigt nogmaals zijn verklaring hieromtrent. Trouwens buiten dit ontwerp om doen er zich op dit ogenblik eveneens dergelijke gevallen voor, met het gevolg dat de betrekking alsnog vacant blijft.

Meerdere leden dringen erop aan dat, welk ook het advies is van dit comité, de Minister uiteindelijk de verantwoordelijkheid voor de benoeming dient te behouden en dat hij in principe niet verplicht is dit advies te volgen, ten einde uiteindelijk niet te komen tot een toestand waarbij het advies steeds zou worden opgevolgd en de politieke verantwoordelijkheid van de Minister daardoor wordt uitgeschakeld. Dit zou trouwens in strijd zijn met de Grondwet.

Men mag bovendien niet vervallen in een soort idealisering van dit adviescomité, dat eveneens een gesloten groep kan vormen, zodat het een eigen kandidaat zou trachten te bevoordelen waardoor eventueel hoger gekwalificeerde kandidaten meteen worden uitgesloten.

*
* *

Stemmingen

De artikelen en het geheel van het ontwerp worden aangenomen met eenparigheid van de 18 aanwezige leden.

Met dezelfde eenparigheid wordt vertrouwen geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

De Rapporteur,
F. ERDMAN.

De Voorzitter,
R. LALLEMAND.